

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

207

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

"והיו נכנים ליום השלישי כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני"

כחה של התאמצות

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

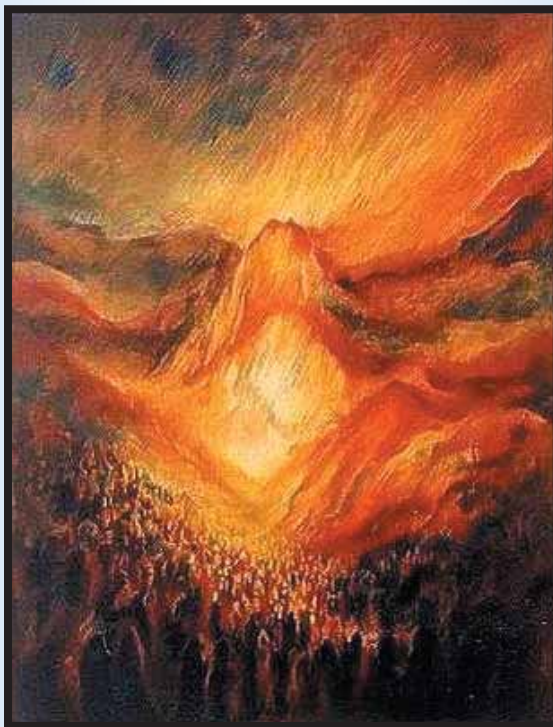
חפץ שהתורה של היום הזה תקלט בו ותשפיע בו את השפעתה, כפי גודל ההחלטה כך יעניקו לו יותר קדושת התורה, כי עשה עצמו כלי קיבול.

ומאחר שנתבאר לנו כי יצירת כלי קיבול הוא דוקא על ידי הימנעות מענינים אחרים, נמצא כי האדם מצד עצמו הוא כלי ראוי ומוכן לקבלת הקדושה וכל מה שאינו מקבל, אין זה אלא מפני טמטום הלב הסותם את הכלי. ובהעדר הטמטום נפתח אותו כלי הקיים ונמצא בכל אדם.

מור הגאון ר' אלחנן וטרמן זצ"ל ביאר את הגמרא: **"יגעתי ומצאתי תאמיץ"** (מגילה ו.). שגם לאחר היגיעה אין כאן אלא מציאה והיגיעה אינה אלא הכשר המתקן את האדם שיהיה ראוי למציאתה. ואמרו עוד: **"יגעתי ולא מצאתי אל תאמיץ"**. שאם יגע ודאי יקבל תורה.

ולפי דרכנו מתבאר כי מאחר והאדם מצד עצמו ראוי לקבלת התורה, אם מסיר את טמטום הלב על ידי היגיעה, אי אפשר שלא יקבל תורה. והמשגיח זצ"ל ממיר הוסיף בזה: כי כשם שהאדם מצד עצמו מוכן לקבלת תורה כך הוא מוכן לקבלת נבואה. ומה שאין זוכה לנבואה אינו אלא מפני טמטום הלב המכסה והוכיח כן מפתוק בתורה (במדבר כב): **"וַיַּגֵּל ה' אֶת עֵינַי בְּלַעַם"** ואע"פ

המשך בעמ' 2 <<<

מזמן את פי וליחד עצמי לקבלת השפעה זו.

יש שואלים: מאחר שאנו עסוקים בתורה, למה זה איננו מגיעים לאותה מדרגה שקבענו לעצמנו שנגיע אליה? תשובתם: כי קבלת התורה זקוקה להכנה וחסרון בהכנה גורם לחסרון בקבלה. עליהם ליצור בעצמם כלי ראוי לקבלת התורה. אם יחליט אדם בעצמו בשעה שהוא פותח את הגמרא, כי הוא

ידוע כי ביום מתן תורה, נותנים תורה מן השמים, אולם זקוקים גם לקבלת התורה מצד האדם. וזה תלוי בהכנה שמכין עצמו לקבלת התורה. הכנה שנאמרה עליה פרשה בתורה: **"לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם: והיו נכנים ליום השלישי"** רגילים להתיחס אל הכנה למצוה כענין חיובי. ההכנה לשבת היא הכנת צרכי שבת כגון: מלבושי שבת. אולם בהכנה לקבלת התורה לא מצאנו שום הכנה חיובית. **"אל תגשו"** היא הכנה בדרך שלילית. הפרישות היא התנתקות מענינים גשמיים באופן של שלילה. העדר העשייה הוא המכשיר לקבלת התורה.

ביאור הענין כי גופה של קבלת התורה אינו מעשה של אדם כלל. המעשה הוא רק מן השמים והוא נקרא מתן תורה. ואילו קבלת התורה אינו מעשה כי אם העדר. ואדרבא כפי גודל ההעדר כך

גודל הקבלה. גם ההכנה לשאר המצוות בכלל זה. ההכנה לקבלת שבת הלא היא ההכנה לקבלת קדושת שבת בעצמו והכנה לקבלה אינו באופן חיובי, אלא עשיית עצמו כלי ראוי לקבלת שבת, הבא להניח תפילין ובחפצו להשריש בעצמו את השפעת המצוה, עליו לעמוד לפני הנחת תפילין ולהתבונן קמעא, כלום מניח אני תפילין מתוך תשוקה לכך? וכן ככל מעשי המצוות ההכנה היא; הריני

"והיו נכנים ליום השלישי כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני"

כללית שניה "גילף איש" מי גרם לו גלות? עין רעה שהיה בו גרמה לו גלות ויצא חוצה לארץ, הרי לך כאן הידרדרות של הפרט.

"וישאו להם נשים מאביות" בטרם נודעה ברבים דרשת חז"ל: **"מואבי ולא מואבית"** (יבמות עו): ועברו ביודעין על מקרא מלא (דברים כג): **"לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' "** אף רות לא ידעה את הדרש של **"מואבי ולא מואבית"** שכן טרם נודעה ברבים ולא נשקפה לה כל תקוה לבוא בקהל ה' ולקחת חלק ונחלה בישראל ואעפ"כ דבקה בכלל ישראל וביודעין גזרה לכאורה לעצמה גורל של עץ יבש אשר לא יתן עוד פרי.

לנגד עינינו מתגלה איפוא הידרדרות תהומית שנבעה מהזנחת התורה ודרכיה, דבר שסתם לכאורה את הגולל על העבר ועאכ"כ שלא היה מקום לעתיד טוב יותר אשר יצמיח תהילה בארץ, אך הבחירה הטהורה והאיתנה של רות, חוללה תמורה קיצונית בבואה להבק בקהל ה' ובכחה היה למצא דרך שיתגשם מאווייה הגדול.

אך כנראה שלא די בכחה של התאמצות, כי כל עוד לא הוכיחה התאמצות מיוחדת לא הועילה במאומה, שכן למרות כל מסירותה הכבדה נעמי על רוחה וסרבה לקבלה ואף כשנענתה שהיא נכונה למסירות נפש, **"כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין עמך עמי ואלקינו אלקי: באשר תמותי אמות ושם אקבר"** עדין לא התרשמה נעמי ורק כאשר **"ותרא פי מתאמצת"** לא הוסיפה עוד דבר כי בזה הוכרע הדבר.

צא ולמד מה גדול כחה של התאמצות, יש לך אדם אומר לפרקים מה תתן ומה תוסיף התאמצות יתירה, מה בכך אם ההתאמצות פחותה היא? אך מכאן אתה למד שכח ההכרעה נתון בידי ההתאמצות, שכן היא מוציאה אותו מן השגרה וע"ז אמרו: **"כי מי אשר יבחר (יחבר) אל כל החיים יש בטחון פי לכלב חי הוא טוב מן הארניה המת"** (קהלת ט) אם נוקט הוא במידת הבחירה עשוי הוא להתעלות גם לאחר שהגיע לשפל המדרגה, אך עיקרו של דבר תלוי בהתאמצות יתר, המוליכה על דרך הבחירה העשויה לרוממו ועתידותיו הנשגבות מי ישורם. ■

נשתנה המצב. בכל זאת הועילו משהו, הרי אי אפשר לבטל כל מה שעשו, הרי רואים שמתנהלים שם ענינים שלמים. שפה זו לא תימצא אלא מפני שמתחסיים אל ארץ ישראל כאל ענין גשמי. אם היינו מתבוננים היינו יודעים שכל המהות של ארץ ישראל זה ענין רוחני, מקום בו אפשר לזכות לדביקות בה' וכל מה שנמסרה לנו ארץ ישראל אינו כדי שיהא לנו מקום לינה ואכילה, אלא מקום של התעלות.

אנו מוקפים בעולם מגושם עד שגם אצלנו חדר המבט הגשמי. מאמינים כי הכל נקבע בראש השנה ואף על פי כן מדברים בשפה של 'עשיתי עסק', עלינו להשריש בעצמנו כל הענינים שמדברים עליהם ולחיות לפיהם את חיינו כסדר. עלינו להתחיל להפקיע את הגשמיות בנוגע לאכילה ושתייה ושינה באופן שיהיו לשם שמים. ואפילו לאחר שזכו להפקיע את הגשמיות שבענינים גשמיים, אסור לדמות כי אפשר להשיג רוחניות במושגים גשמיים. מגיע זמן של קבלת התורה. עלינו לקבל עול מלכות שמים ועול תורה ונזכה לחוש כי **"פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא"**. (מערכי לב).

"ותרא פי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה" (רות א יח)

אם יש את רצונך לדעת מה גדול כח הבחירה שבאדם, לך לאותה פרשה במקרא המלמדת על מוצאו של דוד המלך, היא מלמדתנו על מצבו השפל של העם בכלל ושל גדוליו בפרט, הם הידרדרו לתהום כה עמוקה, עד שלא נשקפה כל תקוה כי יתרוממו אי פעם והנה צצה לפתע נקודת הבחירה אשר שינתה את המצב מקצה אל קצה.

"ויהי בימי שפט השפטים" אוי לדור ששפטו את שופטיהם ואוי לדור ששופטיו צריכין להשפט (רו"ר א). היש לך מצב כללי קשה מזה? **"ויהי רעב בארץ"**, **"ויהי" "ויהי" שתי פעמים אחד לרעבון של תורה ואחד לרעבון לחם, ללמדך שכל דור שאין תורה מצויה בו רעבון מצוי בו** (מדרש זוטא 'רות' א). שכן הא בהא תליא, הרי לך הידרדרות

שבלעם רשע היה די בגילוי עיניו וכבר מוכן לנבואה.

על הפסוק (תהילים פא): **"הרחב פיך ואמלאהו מפרש רש"י: "הרחב פיך" - לשאול ממני כל תאורת לבך. "ואמלאהו" - ככל אשר תשאל אמלא.** כי יש ביד אדם לקבל ככל אשר ישאל. ואינו חסר אלא הרחבת פה בלבד. על בני תורה לחוש כי ראויים המה להשגות עצומות ולכל המדרגות שהם שואפים להגיע אליהן. לכל מדרגה שיכול להכין עצמו אליה הרי הוא ראוי גם לקבלה. אין בידו למלאות עצמו קדושה, כי קדושה מעניקים מן השמים.

אבל בידו להפקיע טומאה וטמטום הלב מעצמו וממילא יזכה לקדושה. וכשם שהפקעת טומאה וטמטום הלב מביאה בהכרח לקבלת התורה, כך השהיה בתוך הטומאה וטמטום הלב מעכבת בהכרח את קבלת התורה. תורה וגשמיות אינם הולכים יחד! החרבן במדרגתנו הוא בזה שמדמים כי אפשר להיות בן תורה בלי להיות בעל מידות, התורה שייכת אל הראש והראש הלא לומד. מי שאינו מכין עצמו, לא מהכנה בלבד הוא משתמט, אלא מקבלת התורה. יתבונן האדם כמה אחריות מוטלת עליו בזה!

ובאותה מדרגה נעלית של קבלת התורה לאחר ההכנה, **נצטוו בציווי נוסף (שמות יט): "ויאמר ה' אל משה רד העד בעם פן יהרסו אל ה' לראות ונפל מפנו רב"** לאחר שכבר היו במדרגה נשגבה של קבלת התורה, מה מבקש עתה היצר? לראות בעין בשר מה יש על ההר ובכך לגשם את הרוחניות! רבותי נתבונן עד היכן הדברים מגיעים! הציווי ניתן לאנשים בעלי מדרגות נעלות ובמצב של פחד ה' **"ויחרד כל העם אשר במחנה... והר סיני עשן פלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויצל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל הָהָר מאד"**. גם בשעות נשגבות כאלה על האדם להזהר **"פן יהרסו אל ה' "**.

מה נוגע לנו ציווי זה? דומה כי בזמנינו הסכנה הגדולה ביותר היא הגשמת ענינים רוחניים. הנה לדוגמא, הענין של ארץ ישראל מגשימים אותו באופן שיתאים לאדם המגושם, במקום להתרומם במעלות ארץ ישראל. לא מזמן דברתי עם אדם שומר תורה ומצוות בענין ארץ ישראל והלה אמר לי בכל זאת היום

רמז

"וְכָל תְּרוּמָה... אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לִפְנֵי לֹו יְהוָה"

המילה 'יקריבו' רומזת על הבאת הבכורים לכהן

מפרנקפורט שהיה תלמיד חכם וידע ספר, בכמה הוא מעריך את רכושו? והשיב: "איש אשר יקריבו לפניה לוי יהיה" - רק מה שנתתי לכהנים ולנצרכים, לצרכי קדש, "לוי יהיה". רק בכסף הזה אני יכול להיות בטוח. כל העושר האחר אי אפשר להיות בטוח בו ואני יכול לראות אותו בבחינת "לוי". ■

שצריכים להביא אותם לכהן - "לפניה לוי יהיה".
אומר בעל הטורים: כי ענין הבכורים גם מרומז בפסוק. המלה "יקריבו" עולה בגימטריה למנין - 'הם הבכורים' וכפי שאומר ה'ספרי', שהפסוק מדבר בנתינת בכורים לכהן.
שאלו פעם את רוטשילד, בן המשפחה

רש"י, על פי ה'ספרי', שואל על הפסוק הזה: 'וכי תרומה מקריבין לכהן והלא הוא המחזור אחריה לבית הגרנות?' אלא שכאן מדובר בבכורים שנאמר בהם (שמות כג יט): 'ראשית פפורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך' ומה יעשה בבכורים לאחר שמביא אותם לבית המקדש? על זה נאמר בפרשתנו

'מגילת רות'

"ויהי בימי שפט השפטים ויהי רעב בארץ"

'כל מקום שנאמר: "ויהי" אינו אלא צרה'. בפסוק זה מדובר על שתי צרות. מהן?

אומרת: כי עני שהוא תלמיד חכם, חזקה עליו שיש בו את מידת הצניעות והוא אינו מחזר על הפתחים לבקש נדבה. לכן, כשראה אלימלך שיש לא רק רעבון ללחם ולא רק שיושבים ולומדים תורה וסובלים מהרעב, אלא יש גם רעבון לתורה, כלומר: העניים אינם נוהגים כפי שמצפים מבני תורה והם יוצאים ומחזרים על הפתחים, אמר אלימלך לעצמו כי כולם עוד יעלו לביתו לבקש נדבות... וברח.

בחג העצרת, חג מתן תורה, נוהגים לקרוא את 'מגילת רות'. מקורו של המנהג במסכת 'סופרים' (יד) וטעמים רבים נתנו לכך.
ה'ילקוט שמעוני' תולה זאת בקשר שבין תורה ועוני: 'ללמדך שלא ניתנה תורה, אלא על ידי יסורין ועוני'.
האבודרהם תולה זאת בתקופה - זמן הקציר שמתן תורה וספורה של רות נפגשו בו.

הדברים מתקשרים לפסוק: "וַיִּגְדַּל אִישׁ מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה לְגֹוֶר בְּשָׂדֵי מֹאָב". כאן לא מוזכר מיהו ה'איש' שהלך ורק בפסוק שלאחריו הוא מזוהה: "וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נְעֻמִי וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מְחִלּוֹן וְכִלְיוֹן". למה לא בפסוק הראשון?

מסביר ה'כלי חמדה': בהמשך למה שאמרנו שאלימלך ברח מביתו בשל קמצנותו, בגלל שחשש שהעניים ימלאו את ביתו לבקש עזרה. גם בדרך, אם היו יודעים מיהו הנוסע, היו הקבצנים והקרוכים עורכים עליו מצור ומבקשים נדבות. לפיכך הוא ברח מביתו באלמוניות ורק כשעבר את כל הדרך והגיע אל הארץ הזרה ובא "לְגֹוֶר בְּשָׂדֵי מֹאָב", רק שם גילה את זהותו "וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ". ■

שבעל פה דרשו את האיסור ש'מואבי' יבוא בקהל ה', רק על מואבי והוציאו את המואביה, נולד דוד המלך וממנו המשיח. דבר זה ראוי להדגיש אותו ביום שבו מציינים את מתן תורה.

במדרש רבה נאמר: 'כל מקום שנאמר: "וַיְהִי" אינו אלא צרה וכאן נאמר תרי "וַיְהִי" - שתי צרות: "וַיְהִי בְיָמֵי שֹׁפֵט הַשְּׁפָטִים", שהיה בה רעבון של תורה, דור ששפטו את שופטיהם, "וַיְהִי רָעַב בְּאַרְצָא" - שהיה רעבון ללחם. אמר אלימלך: הכל משכימין לפתחי וברח'.
שואל רבי יונתן אייבשיץ: בריחת אלימלך מפני ה'רעבון ללחם' מובנת, אבל למה היה צריך לברוח מפני הרעבון לתורה?

ומשיב: הגמרא במסכת 'שבת' (קנא): בעל ה'תשואות חזן' וכן הגאון מוילנא מוסיפים טעם שברמז: במעמד הר סיני קבלו ישראל תר"ו מצוות וזאת בנוסף ל'שבע מצוות בני נח'. תר"ו הוא היפוך האותיות של השם רות. אותיות שמה של רות מעידות עליה כי מתחילת ברייתה היתה ראויה לקבל עליה עול תורה ומצוות.
בעל 'בכור שור' סבור: כי קריאת המגילה בעצרת אינה מצביעה על קשר למתן תורה אלא לדוד המלך שנולד בעצרת ומת בעצרת. מגילת רות נכתבה על ידי שמואל הנביא ליחס אליה את דוד המלך שבא מרות. בדרך אגב בא אזכור היחוס מפרץ ועד לדוד המלך, בסופה של המגילה, לחזק בנו את האמונה שהתורה שבכתב והתורה שבעל פה אחת הן ואי אפשר לזו בלי זו. על ידי כך שבתורה

"והשביע אתה הכהן"

חמורה היא השבועה עד למאד. 'שכל העולם כולו נודעזע בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא בסיני: "לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא"

כקיום המאכל ע"י המלח הוא החסרת הממון לצדקה ומצוות. כעין זה מביא רבינו בחיי בהקדמתו לפרשת 'צו': 'אמר החכם רבוי העושר מזיק לנפש כרבויה דהם לגוף' וכמו שמצינו אצל דם שהקזת דם היא בריאותו של האדם, כמו כן הוצאת הממון היא מועילה לאדם לבריאותו השלמה.

"והשביע אתה הכהן" (ה יט)

חמורה היא השבועה עד למאד, שעל האדם לקיים ככל היוצא מפיו ואסור לו לחלל את דברו שנתחייב בנדר או בשבועה ואם מחלל דברו עובר באיסור חמור של עבירה על נדר ושבועה ואחז"ל במסכת 'שבועות' (לט.): 'שכל העולם כולו נודעזע בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא בסיני: "לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא".'

בספר 'מגדל עוז' להיעב"ץ כתב לחדש חדוש גדול: במעשה שהיה באחד שהמית נפש גוי במזיד ונתפש בדיני העכו"ם ולפי שלא היו שם עדים מספיקים לפוטרו גזרו עליו להשבע שבועה חמורה שהוא אינו הרוצח וכתב שאינו רשאי להציל את עצמו ממיתה בשבועת שוא וכל שכן שאין החכם מורה לו היתר בזה.

ודבר מופלא מצינו להחיד"א בספרו 'שם הגדולים' (מערכת י נה): על 'מהר"ר יהודה נ' עטר - הרב הגדול והקדוש אב"ד ור"מ בעיר פיס... והרב ז"ל היה מלומד בנסים וכמה נפלאות אזני תשמענה שאירעו לו הן בעודנו חי וגם אחר פטירתו הן למתפלל על מצבתו הן לנשבע בשם הרב ז"ל וכיוצא דברים נפלאים. ושמעתי מפי רבנן קדישי חכמי המערב כי היה איש אלקים קדוש ולא נהנה בכבוד תורה ולא קבל הספקה מהקהל והושלך לגוב אריות ונצול אחר שנשאר שם יום ולילה. והיה קדוש ה' גדול והיו נשבעים כל אדם בו והנשבע על שקר ימות. ■

"ותפרעו כל עצתי" ניתנה פריע"ה על עצתי שהם הדרשות והתוכחות ובכסף מלא קניתם אותם ועל כן "ותוכחתי לא אביתם" כי אתם רשאים בחפץ שקניתם לעשות רצונכם. לכן אני אומר מכאן ולהבא לא תתנו מאומה ונמצא שאני נותן לכם מתנה אלו התוכחות וצריך לקבלם בסבר פנים יפות ולא לבזותם מאחר שהם מתנה וז"ש: "שמעו מוסר וחקמו" (משלי ח). שתקבלוהו ותתחכמו לקיימו "ואל תפרעו" לא תפרעו הדרשות והיו לכם "נתנים נתנים המה" (במדבר ח). אלו דבריו דרך צחות.

"ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לפהו לו יהיה" (ה י)

רש"י מביא בזה מדרש אגדה שדרשו חכמינו ז"ל: "ואיש את קדשיו לו יהיו" - מי שמעכב מעשרותיו ואינו נותן, לו יהיו המעשרות! סוף שאין שדהו עושה אלא אחד מעשרה שהיתה למודה לעשות' כדן. וכמו כן מבאר רש"י המשך הפסוק: "איש אשר יתן לפהו" - 'מתנות הראיות לו'. "לו יהיה", כלומר: שיזכה ויהיה לו ממון הרבה.

רבינו המאירי בחדושו למסכת פסחים (מט.) מביא מאמר החכם: 'היושר, הכנת העושר', כלומר: שכל תחבולות אדם ותחכומיו אינם עומדים לו להרבות עשרו וחילו, אלא יושר ותומתו של האדם בהנהגת הממון היא שמביאה לו את העושר. ודברי רש"י שלפנינו הם בטוי לאחד מהדברים, הלא מתחבולות האדם בשביל להתעשר מעלה מעלה שלא לפחות כלום מממונו ויאמר אקפיד על כל פרוטה ופרוטה שתצטרף לחשבון גדול, אולם אנו רואים בדברי חז"ל שדוקא הנתנה לכהן היא זו שתביאהו לידי העושר וכמו שדרשו חז"ל על הפסוק (דברים יד): "עשור תעשור", "עשור" - 'בשביל שתתעשר' (שבת ק"ט). ואמרו במסכת 'כתובות' סו.: 'מלח ממון חסר', היינו: קיום הממון

פנינים לפרשה

"והתנדו את חטאתם אשר עשו" (ה ז)

מצוה היא מן התורה להוכיח כל אדם אדם משחטא וכמו שאמר הכתוב: "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" ובפרט החכם והרב שבעיר שדבריו נשמעין מצוה עליו להוכיח לבני קהילתו במילי דשמאי, בדרכי נועם ובסבר פנים יפות, בדברים היוצאים מן הלב באמת לשם שמים ובכך יתקבלו דבריו על לבו השומעים ואם לא יעשה כן יאשם באשמת בני עירו.

וכמו שכתב רבינו תם בספרו ספר 'הישר' (שער יג): 'פשייטני אדם וארצה להפיר אם המוסר שהוא יבוא מן הלב, אראה אם נכנס מוסרו בלבי והתעוררה נפשי לדבריו, אפיר פי בכל לבו ובכל מאדו הוא מדבר. ואם נפשי לא תשית לפה לדבריו ולא התעוררה להחזיק בם, אדע כי מוסרו אינו פי אם דבר שפתיים'.

החיד"א בספרו 'שם הגדולים' (י יד) מביא: 'מהר"ר יהודה אריה ממודינא - אחד מרבני וויניציא... אף הוא דרש דרך צחות: "ותפרעו כל עצתי ותוכחתי לא אביתם" (משלי א כה)... הוא היה אומר כי כשאדם קונה חפץ אחד במעותיו הוא רשאי לזלזל בחפץ ההוא ולהשליכו ולאבדו ואין מי יאמר לו מה תעשה כי כספו הוא ולא חייש במעיי"ה. אך אם אדם חשוב נותן לחברו חפץ במתנה אין המקבל רשאי לזלזל בחפץ כחפצו כי הדברים מגיעים לכבוד הנותן ומשום כבוד הנותן צריך להשתמש בחפץ ההוא כהלכת גוברין כפי מהות החפץ השלם שבפנים. ואנכי הרואה אשר הן בפי תוכחות יום יום ואתה מבזים תוכחתי ואין איש שם על לב ונראין הדברים כי כיון שאתם קובעים לי שכר על הדרשות א"כ נראה בעיניכם שאתם קונים התוכחות שאני דורש באשר כספכם בא אלי והנה כי כן הו"ל כאלו קניתם חפץ ורשאים אתם לשברו ולאבדו וז"ש:

אבות

'וְחַיִּי צֵעֵר תַּחֲיָה'

איך ניתן לומר על העמל בתורה שחי חיי צער 'אֲשֶׁרִיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה'?

התורה. לכל אחד יש תפקיד בעולם לבעלי בתים אומרים: "עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ" עליך לדאוג שתלמיד חכמים יזכו לרווחה ולא חיי צער ולבן התורה אומרים להתנזר כמה שיותר מהנאות ותענוגות העולם הזה.

אל ה'חזון איש' בא פעם יהודי וטען כי אינו חפץ שכנו יחיה חיי צער שלא יאפשרו לו קיום בסיסי מעבר ל'פת במלח תאכל'. איזה חיים אלה ללא בשר ודגים, ללא בגד ראוי, בלא יציאה לנופש, מידי פעם ועם דירה צפופה? שאל אותו ה'חזון איש' האם הוא זוכר את הנאמר: 'כָּךְ הִיא דְרָכָה שֶׁל תוֹרָה... חַיִּי צֵעֵר תַּחֲיָה וּבַתוֹרָה אֲתָה עֹמֵל' ובהמשך 'אֲשֶׁרִיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא'?

האב השיב: שהוא זוכר. "ואיך אתה מבין את הנאמר, מילא, 'אשריך בעולם הבא', אבל לומר על מי שחי 'חיי צער' ש'אשריך בעולם הזה'? איזה חיים מאושרים אלה"? - שאל ה'חזון איש' והשיב מיניה וביה: "לא לחנם הדגיש התנא": 'אם אֲתָה עֹשֶׂה כֵן, אֲשֶׁרִיךָ רק אם תעשה כן, תבין כיצד יתכן להיות חיי צער ולהיות מאושר. אשרי מי שעמלו בתורה וזכה לטעום את מתיקות התורה. הבן שלך זכה ולכן תעוגי העולם פחותים בעיניו, אבל להבנה הזו ניתן להגיע רק 'אם אֲתָה עֹשֶׂה כֵן' מהצד, לא ניתן להבין את זה. ■

ה'אָרֶץ תִּישָׁן' בעוד שבמסכת 'ברכות' (סב.) כתוב: 'על כל משכב שכב, חוץ מן הקרקע'?

השיב להם ה'שפת אמת': שאכן בגמרא למדנו שהקרקע הוא מקום המשכב הגרוע ביותר ויש להעדיף כל מקום אחר, אבל התנא שלנו בא להנחות את לומדי התורה עד כמה הם צריכים להקריב למען למוד התורה. אפילו אם אין להם משכב ראוי והם צריכים לישון במקום הגרוע הזה - 'על ה'אָרֶץ', אל יתבטלו משום כך מלמוד

בשבת זו אנו לומדים את הפרק הששי בפרקי 'אבות' ומסיימים סבב ראשון של למוד בשבתות הקיץ במשנת אבות. הפרק הששי אינו חלק ממסכת 'אבות' המקורית ולא סודר בבית מדרשו של רבי, אלא הוא ליקוט של אמרות תנאים המופיעות בברייתות ועוסקות בלמוד תורה. זה גם מה שמקשר בין הלמוד במשניות אלו בשבת זו דוקא, שבת שלפני מתן תורה.

במשנה הרביעית שבפרק נאמר: 'כָּךְ הִיא דְרָכָה שֶׁל תוֹרָה, פֶּת בַּמֶּלַח תֹּאכַל וַיִּמֵּם בְּמִשְׁוֹרָה תִּשְׁתֶּה וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן וְחַיִּי צֵעֵר תַּחֲיָה וּבַתוֹרָה אֲתָה עֹמֵל אִם אֲתָה עֹשֶׂה כֵן אֲשֶׁרִיךָ וְטוֹב לָךְ אֲשֶׁרִיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא'.

מסופר: שפעם באו אל רבי עקיבא איגר ואמרו לו שאחד מתלמידיו חי בעניות גדולה והרחמנות עליו רבה. כל ערב הוא אוכל רק פרוסה יבשה לארוחת ערב, קורא קריאת שמע והולך לישון. השיב להם רבי עקיבא איגר: שמי שאוכל לחם יבש וקורא קריאת שמע ושוכב לישון לא צריך לרחם עליו כל כך כמו על מי שאוכל לארוחת ערב תרנגולת צלוויה והולך לישון ללא קריאת שמע. עליו צריך לרחם!

מספרים: שה'שפת אמת' ישב ולמד עם בניו 'משנה אבות'. כשהגיעו למשנה זו שאלו אותו בניו: כיצד נאמר כאן 'וְעַל

www.shofar.net

הכה את המומחה

על כל שאלה תשובה מאגר ענק של שאלות ותשובות בכל הנושאים ביהדות.

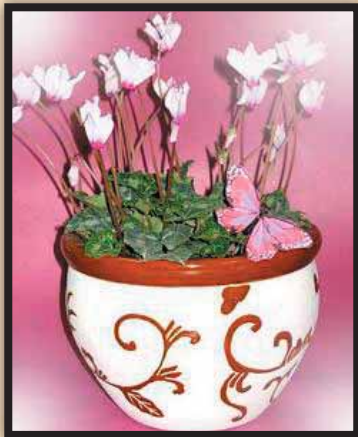
יש לך שאלה ביהדות שאף פעם לא העזת לשאול? במדור 'הכה את המומחה' באתר שופר' מקבלים את כל התשובות בוחרים שאלה

והרב אמנון יצחק עונה בקולו

שנת השמיטה

עציץ שאינו נקוב בשמיטה

דחני, אע"פ שאינם נקובים, חשיבי מספק כנקובים. ומשמע מיניה, דהא בשל מתכות וזכוכית שפיר שרי. אבל אי אפשר לומר כן, שהרי הזכיר שם גם מיני אילנות, אע"ג דקיימא לן שהשרשים מפעפעין גם באינו נקוב. וגם אסר שם לשרות זמורה בצלוחית של מים ומשמע דמיירי

(בסופ"ז ד'כלאים') אי שרי לסכך בעציץ שאינו נקוב.

ומסת'י מ הפוסקים משמע דשרי ורק רבנו מנוח ז"ל בס' ה'מנוחה' כתב (פ"ב מ'סוכה' ה"ב): מסברא דנפשיה דיש להחמיר גם באינו נקוב גזירה אטו נקוב.

ולכן צריך לומר, שדוקא בתרו"מ וכלאים, שנוהגים

בכל השנים, גזרו. משא"כ ערלה.

וא"כ, גם שביעית, שהיא רק משבע שנים לשבע שנים.

גם מה'בעל המאור' (ר"ה טו.) משמע שהוא סובר: דלא גזרו על אינו נקוב בשביעית.

ואף גם לענין כלאי הכרם, מכל מקום, אם עבר וזרע בעציץ שאינו נקוב, מבוואר בגמרא ד'לא קידש'.

והיה נלענ"ד, שהגאון מוהר"ל ז"ל סובר כן להלכה מדלא נקיש לאיסורא בקונטרס השמטה אשר לו, אלא בשל עץ וחרס וכדעת השו"ע (או"ח שלו):

מערכת 'הברותא' מיוחדת ל'גנזי המלך'

שאלה: מה דינו של עציץ שאינו נקוב בשנת השמטה?

תשובה: כתב בשו"ת 'מנחת שלמה' (א מא ד"ה ד): בשו"ת 'נחפה כספך' (ח"א יו"ד ה) ובספר 'שדה הארץ' (ח"ג יו"ד כח) כתבו: לאסור זריעה בעציץ שאינו נקוב בשביעית. ועיקר טעמייהו הוא, משום דקא מדמי שביעית לתרו"מ. ובאמת מצינן, שגם בכלאים גזרו איסור באינו נקוב אטו נקוב. ועיין ירושלמי (סופ"ה ד'דמאי') דאמרו: שעשו חכמים את האינו נקוב כספק נקוב. מכל מקום, נראה שאין לדמות כלל גזירות חכמים זו לזו אחרי שלא בכל מקום גזרו אינו נקוב אטו נקוב, (עיין 'גיטין' כב.).

ועיין גם ב'אור זרוע' (ערלה שיג) דפסק: שהנוטע בעציץ שאינו נקוב פטור מערלה וכן הוא ברא"ש ('ערלה' ג). ולא זכרו כלל דחייב עכ"פ מדרבנן. ואף דלא קיימא לן כוותייהו, היינו: משום דלגבי אילן חשבינן ליה כנקוב. וכן לענין סוכה, מסתפק ה'ירושלמי'

גם בשל זכוכית. אמנם, מדברי כל הראשונים ('גיטין' ז): שפירשו את התוספתא ד'הטומן את הלוחף בשביעית' דמיירי דוקא בעציץ שאינו נקוב, משמע שרק הטמנה הוא דשרי, הא זריעה אסור. וראיתי ב'קונטרס אחרון' לספר חזו"א: דאף שמביא ראיה דאסור מהרב"ז (שמטה א ו) מכל מקום, נוטה הוא עצמו להקל בזה. ובסוף דבריו מסיים שם, דהזורע בבית בעציץ שאינו נקוב, אף אם הוא של עץ או חרס - יש לו על מה לסמוך. וצ"ע. ■

יעמדו על הברכה

ישראל בן אברהם להתחזקות ביראת שמים	ינון בן רות ומזל אילה בת עליזה לזש"ק יצחק נסים חיים בן רות ואפרת בת רוחמה לזש"ק	רונית בת כוכבה לברכה והצלחה בעבודה, בריאות, פרנסה ונחת מהילדים	יעמדו על הברכה
ישראל בן אברהם וזהבה שלום בת רבקה לזרע של קיימא	ניר בן אורלי ונועם בן תמר וכנני בן רותי ועוז בן אורלי ונאור בן אורלי לזיווג הגון, פרנסה, בריאות וחזרה בתשובה	נייב בן נצחיה ויעל בת לואיס והילדים שידעו מה רצון ה' בחיים ורפוא"ש ופרנסה ומציאת דירה	אברהם ישעיהו בן רבקה אסתר בת רבקה לאה לזש"ק מהרה
סטפאנו בן פראנקה יזכה לחזור בתשובה שלמה והצלחה בעסק	מארקו בן אלירה יזכה לעלות ארצה עם כל משפחתו	ראובן בן שושנה יזכה לחזור בתשובה שלמה	אלינור מיקול בת דיאנה תזכה לדבר ברור ולהיות אשת חיל

חפעל שכיפול והדפסה ל DVD | CD

חינוך שומר שבת!!!

בלעד: ציבו לכה ע"ג הדיסק להעמקת הצבע והגנה על הדיסק

[שימו לב: בהדפסה רגילה אצבע לוח תגדום לאריות הצבע]

- מקבלים כל כמות לשכיפול, מחירים מיוחדים לכמויות גדולות
- אפשרות להדפסה איכותית בצבע מלא או שחור
- כל סוגי האריות: מעטפות, שקיות ניילון, עטיפות נייד וקופסאות כלסטיק
- עבודה איכותית ואספקה מהירה

לכרטיס והזמנות: 'הונתן' - 050-6788867 פקס: 03-6780237

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

אשת חיל!

התך מוזמנת לאירועי ימים של מנוחה הוצאת וחדש כוחות באשירה כפרית קסומה ומרגיעה. ברחוב יצחק אמצית רבוסט ע"ר בכפר רבוסט המדרים "כית קיי" בהנחה בוסס. אצלנו חקבלי חבילה משולמת רחובות

אכל ברמה גבוהה בהשגחה מעולה צמודה רחוב שמיים כוללת!!!

בהשתתפות המלאה של הרב לסרי מרצה בכיר ב"ערכים"

טיול לקברות המדיקים

וכל זה בניהולה והשתתפותה של הרבנית לסרי ובהסכמתם ועידודם של רבנים גאונים שלי"ט"א.

השנה שני מחזורים:
מחזור ראשון מ"ט סיון עד כ"ב סיון 25/6 - 22/6 (למינינו) תשס"ח
מחזור שני מ"ל תמוז עד ו' תמוז 9/7 - 6/7 (למינינו) תשס"ח
ארבעה ימים עם צבירת כוחות ושמחה אמיתית...

פרטים והרשמה: רותי 0504119222
עמליה 0508376750

הדורו מס' מקומות מוגבל

נופש חלומי לנשים עם "אוצרות חיים"

במלון כינר בטבריה
בימים ראשון עד רביעי 22-25.06.08

בתוכנית:

- הרב משה בן לולו שליט"א
- הרב יצחק פנגר בסיפור אישי מרתק
- הגרמולוג גלעד שמע הי"ו
- סטנדיפיסט שמעון פרץ הי"ו
- הרבנית שושנה מלול תח"י
- הזמרת חדוה לוי תח"י ולהקתה
- הזמרת עופרי סאלם תח"י
- הרקדה והתעמלות עם לירון יוסף תח"י

גלאט כשר
שמיטה לחומרה
משגיח צמוד

טיול לקברות צדיקים ברכת שחיה, שיט בכנרת

לפרטים "אוצרות חיים":
050-3131740/1 03-6880091

חדש לציבור הדתי

ניסן	משה
מזכיר ועדות רפואיות לשעבר בביטוח לאומי	מומחה לתביעות ביטוח לאומי

נפגעי עבודה
ילד נכה
נכות כללית
ועדות ערערים ועוד...

יעוץ ראשוני חינם
טל. 03-6517050
נייד. 052-8235961

מקצועיות בכל התחומים

לפרסום ביגנוי המלך

03-6762226

מרפאת שיניים שן וחסד

נוסד בשנת 2072

כתר חרסינה 570 ש"ח

שתל 1.490 ש"ח

תותבת 1.590 ש"ח

תותבת גמישות ללא וויים 2.990 ש"ח

ישור שיניים החל מ-4.800 ש"ח

רח' רבי עקיבא 44 ב"ב פינת הרב קוק
052-8448443 ♦ 03-5794757

לחדר בקדש

רחוב האדמו"ר מקוצק 41 בני ברק

למבורה ספר תורה חדש

קראו בו בבית הבגנת מס' שנים בשך ומהודר במהיר מיוחד כמו כן ניתן להשיג אצלינו ספר הפטרות כתוב על קלף ע"י ס"ת

לפרטים והזמנות נא לפנות לשבת
052-80-777-22

חדש בארץ!!

בכל לילה לפני הניץ הרב

אמנון יצחק

נותן שיעור ב:
4:30 מדרש 'שוחר טוב' על תהלים
5:15 תפילת ותיקין

לרפואת הרב יהודה בן אסתר היגדה יצ"ו
הצבור מוזמן לכל השעורים
בבית כנסת אליהו הנביא רח' עוזיאל 42 ב"ב

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

ביום רביעי א' רח' סיון 04.06.08
יציאה בשעה 7:30 בדיוק

המסלול:	11:30 עמוקא
	13:00 כינר
	14:30 כינר
	17:30 טבריה

קבר רבי יונתן בן עוזיאל זיע"א
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א
ארוחת צהרים כיד המלך
קבר הרמב"ם, ר' יוחנן בן זכאי ותלמידיו, השל"ה הקדוש
קבר חבקוק הנביא

זכאי "חי כפליים" 50% הנחה

הרצליה, כפר סבא, רעננה - גב' סימה זגוג 052-3303442 / 09-9558033
אלעד - גב' יהודית סופר 052-4730519
ראש העין - בשרי שמעיה 054-5223907

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק
טל: 03-6777779

בס"ד

למדינה'

התשובה

"מה שלא עשתה המדינה ב-60
עשתה התשובה ב-30"

מילים: הרב אמנון יצחק
לחן: ארז יחיאל והרב אמנון יצחק
עיבוד והפקה מוסיקלית: אודי דמארי

ניתן לרכוש במשרדי 'שופר'

מתתיהו 10 בני ברק

טל. 03-6777779